

Spis treści

Wprowadzenie	XV
Wykaz skrótów	XVII
Literatura	XXI
Rozdział I. Źródła europejskiego prawa spółek	1
1. Wprowadzenie	1
2. Art. 43–48 TWE	2
3. Rozporządzenia i dyrektywy europejskiego prawa spółek	4
3.1. Rozporządzenia	4
3.2. Dyrektywy	5
4. Konwencje zawierane na podstawie art. 293 TWE	7
5. Plany Komisji w sprawie nowych aktów europejskiego prawa spółek	9
Rozdział II. Swoboda przedsiębiorczości	12
1. Spółka jako podmiot swobody przedsiębiorczości	12
1.1. Spółka w rozumieniu art. 48 TWE	12
1.2. Przynależność spółki do Wspólnoty	13
1.3. Gospodarczy związek spółki ze Wspólnotą	14
1.4. Członkowie organu spółki	15
2. Treść swobody przedsiębiorczości	16
2.1. Kryteria wyróżniające swobodę przedsiębiorczości	16
2.1.1. Samodzielna działalność zarobkowa	16
2.1.2. Trwała obecność w innym państwie Wspólnoty	17
2.1.2.1. Przejaw trwałej obecności	17
2.1.2.2. Trwała obecność jako kryterium odróżniające swobodę przedsiębiorczości od swobody świadczenia usług i przepływu kapitału	17
A. Swoboda przedsiębiorczości a swoboda świadczenia usług	17
B. Swoboda przedsiębiorczości a swoboda przepływu kapitału	18
2.1.3. Transgraniczność	20
2.2. Korzystanie ze swobody przedsiębiorczości	22
3. Zakaz ograniczania swobody przedsiębiorczości	25
3.1. Uwagi ogólne	25
3.2. Dopuszczalność ograniczeń swobody przedsiębiorczości	25
3.2.1. Nadużycie swobody przedsiębiorczości	26
3.2.2. Specjalny status cudzoziemców	28

3.2.3. Ważne potrzeby interesu publicznego	28
3.2.3.1. Zakaz dyskryminacji	29
3.2.3.2. Adekwatność środków	30
3.2.3.3. Proporcjonalność środków	31
3.3. Środki prawne umożliwiające koordynację systemów prawnych.	32
3.3.1. Dopasowanie	32
3.3.2. Zabieg kwalifikacyjny	35
3.3.3. Substytucja	36
3.3.4. Transpozycja.	36
4. Transgraniczne przeniesienie siedziby spółki.	36
4.1. Wprowadzenie	36
4.2. Przenoszenie siedziby z innego państwa Wspólnoty (imigracja spółki)	38
4.2.1. Wyrok TSWE w sprawie <i>Überseering</i>	38
4.2.2. Stosowanie prawa państwa inkorporacji spółki	39
4.2.2.1. Stosowanie prawa państwa inkorporacji jako substytut harmonizacji prawa spółek	39
4.2.2.2. Art. 43 TWE jako norma kolizyjna – rozbieżności interpretacyjne	41
4.2.3. Stosowanie prawa państwa siedziby faktycznej spółki	43
4.2.3.1. Cele i sposoby uwzględniania prawa siedziby faktycznej spółki.	43
4.2.3.2. Ograniczenie zakresu stosowania statutu personalnego spółki zagranicznej	45
A. Wprowadzenie	45
B. <i>Lex loci delicti</i>	46
C. <i>Lex fori concursus</i>	47
D. <i>Lex societatis</i> państwa siedziby	49
E. Ilustracja problemu: orzeczenie BGH z 14.3.2005 r.	49
4.2.3.3. Ograniczenie zakresu swobody przedsiębiorczości	51
A. Formuła <i>Keck-Mithouard</i>	51
B. Formuła <i>Keck-Mithouard</i> a swoboda przedsiębiorczości	53
4.2.4. Wpis spółki zagranicznej do krajowego rejestru.	54
4.3. Przenoszenie siedziby do innego państwa Wspólnoty (emigracja spółki).	56
4.3.1. Wyrok TSWE w sprawie <i>Daily Mail</i>	56
4.3.2. Ograniczenie emigracji jako naruszenie swobody przedsiębiorczości	57
4.4. Transgraniczne przeniesienie siedziby statutowej spółki	58
4.4.1. Reżim prawny przeniesienia siedziby statutowej	58
4.4.2. Transgraniczne przeniesienie siedziby statutowej bez zmiany statutu personalnego spółki	59

4.4.3. Przeniesienie siedziby statutowej połączone ze zmianą statutu personalnego	62
4.4.4. Transgraniczne przekształcenie spółki	64
4.5. Przeniesienie siedziby statutowej w projekcie czternastej dyrektywy	66
5. Zakładanie oddziału spółki w innym państwie Wspólnoty	69
5.1. Orzecznictwo TSWE	69
5.1.1. Wyrok TSWE w sprawie <i>Segers</i>	69
5.1.2. Wyrok TSWE w sprawie <i>Centros</i>	69
5.1.3. Wyrok TSWE w sprawie <i>Inspire Art</i>	70
5.2. Wpis oddziału do krajowego rejestru	71
5.3. Podsumowanie	73
6. Transgraniczna fuzja spółek	74
6.1. Wprowadzenie	74
6.2. Tezy Adwokata Generalnego z 7.7.2005 r. w sprawie <i>Sevic Systems</i>	74
6.2.1. Wprowadzenie	74
6.2.2. Transgraniczna fuzja jako postać swobody przedsiębiorczości	75
6.2.3. Zakaz transgranicznej fuzji jako ograniczenie swobody przedsiębiorczości	77
6.3. Dziesiąta dyrektywa	78
6.3.1. Wprowadzenie	78
6.3.2. Spółki uczestniczące w transgranicznej fuzji	79
6.3.3. Procedura połączeniowa	80
6.3.4. Zaangażowanie pracowników	83
7. Korzystanie przez spółki ze swobody przedsiębiorczości – tezy podsumowujące	86
Rozdział III. Dyrektywy i rozporządzenia jako instrumenty integracji krajowego prawa spółek	91
1. Terminologia	91
2. Zasady integracji prawa spółek	92
2.1. Zasada subsydiarności i proporcjonalności	92
2.2. Zasada szczególnego umocowania	93
3. Dyrektywa jako środek harmonizacji prawa spółek	96
3.1. Obowiązek implementacji dyrektywy	96
3.2. Bezpośrednia skuteczność dyrektywy	97
3.3. Implementacja dyrektywy a standard ochrony wspólników i osób trzecich	100
3.3.1. Uwagi ogólne	100
3.3.2. Zasada standardu minimalnego	101
3.3.3. Zasada standardu maksymalnego	101
3.3.4. Ustalanie standardu <i>ad casum</i>	102
3.3.5. Standard art. 2 jedenastej dyrektywy	104
3.4. Harmonizacja prawa spółek	106
3.4.1. Cele harmonizacji	106

3.4.2. Harmonizacja a konkurencja krajowych systemów prawa spółek	109
4. Rozporządzenia o spółkach ponadgranicznych	112
4.1. Uwaga ogólna	112
4.2. Luka prawna jako metoda wyznaczania reżimu prawnego ponadgranicznych spółek	114
4.2.1. System i hierarchia źródeł	114
4.2.2. Charakter podstaw i zakres stosowania prawa krajowego wogo	117
4.2.2.1. „Wskazanie” prawa krajowego czy „pozostawienie w gestii” prawa krajowego?	118
4.2.2.2. Normy prawa krajowego znajdujące zastosowanie przy wypełnianiu luki rozporządzenia	119
4.3. Istnienie luki	120
4.3.1. Wprowadzenie	120
4.3.2. Luka wewnętrzna czy zewnętrzna?	121
4.3.2.1. Uwaga wstępna	121
4.3.2.2. Koncern z udziałem SE	121
4.3.3. Uregulowanie wyczerpujące	124
4.3.4. Analogiczne stosowanie przepisów rozporządzenia	125
4.3.5. Luka <i>sensu stricto</i>	126
4.4. Wypełnianie luki	127
4.4.1. Przepisy krajowe dotyczące spółek europejskich	127
4.4.1.1. Przepisy wydane w wykonaniu obowiązku wynikającego z rozporządzeń	127
4.4.1.2. Przepisy wydawane na podstawie umocowania	128
4.4.1.3. Implementowane przepisy dyrektywy w sprawie zaangażowania pracowników	129
4.4.2. Przepisy krajowe znajdujące zastosowanie na mocy „szczególnego odesłania”	129
4.4.3. Przepisy znajdujące zastosowanie w stosunku do SE i SCE na mocy „ogólnego odesłania”	130
4.4.4. Statut i umowa	131
4.4.4.1. Statut a rozporządzenia	131
4.4.4.2. Statut a prawo państwa siedziby SE i SCE	132
Rozdział IV. Europejskie zgrupowanie interesów gospodarczych, spółka europejska, spółdzielnia europejska	133
1. Podstawy prawne	133
2. Europejskie zgrupowanie interesów gospodarczych	134
2.1. Wprowadzenie	134
2.2. Utworzenie EZIG	135
2.3. Członkowie EZIG	136
2.3.1. Wymogi członkostwa w EZIG	136
2.3.2. Prawa i odpowiedzialność członków EZIG	137
2.4. Organy EZIG	139
2.5. Zmiany w składzie członków i rozwiązanie EZIG	140

3. Spółka europejska	141
3.1. Ogólna charakterystyka SE	141
3.2. Tworzenie SE	142
3.2.1. Przesłanki	142
3.2.1.1. Uwaga wstępna	142
3.2.1.2. Podmioty tworzące SE	143
3.2.1.3. Związek spółek tworzących SE z państwami Wspólnoty	143
A. Siedziba spółek tworzących SE	143
B. Związek z różnymi państwami Wspólnoty	144
3.2.2. Elementy procedury tworzenia SE	145
3.2.2.1. Utworzenie SE, poprzez połączenie się spółek akcyjnych	145
3.2.2.2. Utworzenie holdingowej SE	147
3.2.2.3. Utworzenie zależnej SE	148
3.2.2.4. Utworzenie SE przez przekształcenie krajowej spółki akcyjnej	148
3.3. Siedziba SE	148
3.3.1. Tożsamość siedziby statutowej i faktycznej	148
3.3.2. Przeniesienie siedziby SE	150
3.3.2.1. Uwaga ogólna	150
3.3.2.2. Procedura	150
3.3.2.3. Ochrona wierzycieli i akcjonariuszy	151
3.4. Organy spółki europejskiej	152
3.4.1. Uwaga ogólna	152
3.4.2. Walne zgromadzenie akcjonariuszy SE	153
3.4.3. System organów SE	155
3.4.3.1. Regulacje wspólne	155
3.4.3.2. System dualistyczny	156
3.4.3.3. System monistyczny	158
3.5. Zaangażowanie pracowników SE	159
4. Spółdzielnia europejska	161
4.1. Wprowadzenie	161
4.2. Tworzenie SCE	162
4.3. Organy spółdzielni europejskiej	164
4.3.1. Walne zgromadzenie	164
4.3.2. Zarząd, rada nadzorcza oraz organ administrujący	164
5. Europejskie zgrupowanie interesów gospodarczych, spółka europejska oraz spółdzielnia europejska z siedzibą w Polsce	165
5.1. Wprowadzenie	165
5.2. Europejskie zgrupowanie interesów gospodarczych	165
5.3. Spółka europejska	167
5.3.1. Założenie spółki europejskiej	167
5.3.2. Organy spółki europejskiej	169
5.3.2.1. Wprowadzenie	169
5.3.2.2. System monistyczny	170

5.3.3. Przeniesienie siedziby statutowej spółki europejskiej ..	172
5.3.4. Zaangażowanie pracowników	172
5.3.4.1. Wprowadzenie.	172
5.3.4.2. Negocjacje zmierzające do zawarcia porozumienia	173
5.3.4.3. Porozumienie w sprawie zasad zaangażowania pracowników spółki europejskiej	174
5.3.4.4. Krajowe przepisy o informowaniu i konsultacji	175
5.3.4.5. Zasady standardowe zaangażowania pracowników spółki europejskiej	176
5.4. Spółdzielnia europejska	177
Rozdział V. Przegląd dyrektyw europejskiego prawa spółek	178
1. Instytucje prawne pierwszej dyrektywy	178
1.1. Ujawnianie dokumentów i danych	178
1.2. Odpowiedzialność osób działających w imieniu spółki w organizacji.	180
1.3. Przedmiot działalności spółki a skuteczność czynności prawnych.	181
1.4. Nieważność spółki	181
1.4.1. Wprowadzenie	181
1.4.2. Przesłanki nieważności spółki	182
1.4.3. Skutki nieważności spółki	183
2. Instytucje prawne drugiej dyrektywy (dyrektywy kapitałowej). ...	183
2.1. Wysokość kapitału i wartość akcji	184
2.2. Wniesienie wkładów na pokrycie kapitału	185
2.2.1. Obowiązek wniesienia wkładów	185
2.2.2. Zdolność aportowa	185
2.2.3. Sprawozdanie biegłych rewidentów	185
2.3. Wpłaty na rzecz akcjonariuszy	188
2.3.1. Podział zysku	188
2.3.2. Zwrot wypłat	189
2.4. Zakaz obejmowania i nabywania własnych akcji	189
2.4.1. Wprowadzenie	189
2.4.2. Przesłanki nabywania własnych akcji	190
2.4.3. Akcje przeznaczone do nabycia i umorzenia	192
2.4.4. Zakaz wspierania przez spółkę nabywania jej akcji ...	193
2.5. Podwyższenie kapitału zakładowego	196
2.5.1. Uchwalenie podwyższenia kapitału zakładowego	196
2.5.2. Tytuły uczestnictwa	197
2.5.3. Pokrycie kapitału	197
2.5.4. Prawo poboru akcji	198
2.5.4.1. Uwagi ogólne	198
2.5.4.2. Wyłączenie prawa poboru.	199
2.5.5. Prawo poboru obligacji zamiennych na akcje i obligacji z prawem pierwszeństwa	200
2.6. Obniżenie kapitału i umorzenie akcji.	200
2.6.1. Wprowadzenie	200

2.6.2. Ochrona wierzycieli	201
2.6.3. Ochrona akcjonariuszy	202
2.7. Przymusowy wykup akcji	202
3. Instytucje prawne trzeciej i szóstej dyrektywy; połączenie spółek i podział spółki	203
3.1. Rodzaje połączenia i podziału spółek	203
3.2. Procedura połączenia i podziału spółek	204
3.3. Ochrona akcjonariuszy i osób trzecich	206
3.4. Unieważnienie połączenia i podziału	207
3.5. Skutki połączenia i podziału	207
4. Dyrektywa dwunasta: spółka jednoosobowa	208
4.1. Wprowadzenie	208
4.2. Utworzenie spółki jednoosobowej	208
4.3. Relacje między jednoosobowym wspólnikiem a spółką	209
5. Dyrektywa trzynasta: przejmowanie spółki publicznej	209
5.1. Uwagi wstępne	209
5.2. Przepisy krajowe znajdujące zastosowanie przy przejmowaniu spółek	211
5.2.1. Implementacja przepisów dyrektywy	211
5.2.1.1. Wprowadzenie	211
5.2.1.2. Granice implementacji	211
A. Standard ochrony interesów akcjonariuszy i osób trzecich	211
B. Ogólne zasady trzynastej dyrektywy	213
5.2.1.3. Sposób (metody) implementacji trzynastej dyrektywy	214
A. Wprowadzenie	214
B. Prawo wyboru reżimu prawnego obrony spółki przed wrogim przejęciem	215
5.2.2. Właściwe prawo i właściwa instytucja nadzorująca	216
5.3. Zakres zastosowania przepisów o przejmowaniu spółki	217
5.3.1. Oferta przejęcia spółki	217
5.3.1.1. Wprowadzenie	217
5.3.1.2. Oferta obowiązkowa	218
A. Wprowadzenie	218
B. Odpowiednia cena	218
C. Przedmiot świadczenia wzajemnego	219
5.3.2. Adresaci przepisów o ofertach przejęcia	219
5.4. Procedura przejęcia	222
5.4.1. Ogłoszenia i informacje o ofercie	222
5.4.2. Stanowisko organu spółki	222
5.4.3. Obrona przed przejęciem	223
5.4.3.1. Zasada neutralności władz spółki	223
5.4.3.2. Zawieszenie skuteczności ograniczeń i przywilejów dotyczących zbywania akcji i wykonywania prawa głosu	224

5.4.3.3. Przesłanki nieuwzględniania zasady neutralności oraz zawieszenia skuteczności ograniczeń i przywilejów	225
5.5. <i>Squeeze-out</i> i <i>sell-out</i>	226
5.5.1 Wprowadzenie	226
5.5.2. Przesłanki	227
5.5.3. Świadczenie wzajemne	227
6. Dyrektywa czwarta, siódma i ósma.	228
6.1. Sprawozdania finansowe	228
6.2. Kontrola sprawozdań	230
Rozdział VI. Plany zmian europejskiego prawa spółek	232
1. Wprowadzenie	232
2. Wzmocnienie nadzoru korporacyjnego.	232
2.1. Obowiązki informacyjne	232
2.2. Wzmocnienie praw akcjonariuszy	234
2.3. Zmiany dotyczące organów spółki.	234
2.3.1. Rola niezależnych dyrektorów i komitetów rady	234
2.3.2. Wynagrodzenie dyrektorów	235
2.3.3. Odpowiedzialność dyrektorów w spółkach publicznych	236
2.3.3.1. Uwaga ogólna	236
2.3.3.2. Zbiorowa odpowiedzialność dyrektorów za publikowane dane	237
2.3.3.3. Prawo akcjonariuszy do powołania rewidenta do spraw szczególnych.	238
2.3.3.4. Odpowiedzialność dyrektorów za zaniechanie działań mimo zagrożenia niewypłacalnością spółki	239
2.3.3.5. Zakaz pełnienia funkcji.	241
3. Kapitał zakładowy	241
3.1. Rola kapitału zakładowego.	241
3.2. Zmiany dyrektywy kapitałowej	243
4. Grupy spółek (koncerny).	246
5. Mobilność spółek.	249
6. Nowe podmioty ponadgraniczne.	249
Indeks rzeczowy	253